

مقدمه (تغییرات اقلیمی و راهبردهی مدیریت زراعی در محصولات روغنی): "Climate change and agricultural management strategies in oilseed crops"

تغییرات اقلیمی همواره به عنوان یک چالش اساسی در تولید محصولات زراعی به ویژه محصولات روغنی بوده است. تغییر در الگوی بارشها، افزایش و نوسانات دمایی، افزایش رخدادهای آب و هوایی، انتشار گازهای گلخانه‌ای از مهمترین عوامل تاثیرگذار در افزایش تنش‌های زنده و غیرزنده و عملکرد کمی و کیفی محصولات روغنی در جهان هستند. تاثیرات این تنش‌ها، می‌تواند به صورت کاهش راندمان زراعی، کاهش کیفیت روغن و ترکیب اسیدهای چرب، افزایش جمعیت آفات، بیماریها و علف‌های هرز بروز کند. بسیاری از این داده‌ها مرتبط با میزان تغییرات اقلیمی و تاثیرات آنها بر زندگی انسان و محیط زیست آن در وبگاهها و مراکز جهانی مرتبط با تغییرات اقلیمی IPCC موجود است. در بخشی از گزارشات منتشر شده در مجمع بین‌دولتی تغییرات آب و هوا به این موضوع اشاره شده است که افزایش دمای جهانی از میزان کنونی به حدود چهار درجه می‌تواند باعث کاهش ۳۵ درصدی تولید محصولات کشاورزی گردد. بنابراین لازم است با توجه به شرایط کنونی و در پیش رو، راهکارهایی را برای مدیریت منابع کشاورزی در اختیار اتخاذ نمود.

از مهمترین راهبردهای مسئولین در حوزه مدیریت زراعی این تغییرات اقلیمی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود که شامل: اطلاع‌رسانی و آموزش بهره‌برداران از تغییرات و پیش‌بینی‌ها اقلیمی موجود و ارتقا سطح آگاهی ایشان، انتقال و پیاده‌سازی تکنولوژی‌های مناسب با هر منطقه، رعایت تنوع و تناوب کشت مناسب هر منطقه با توجه به حاشیه سود اقتصادی هر محصول، مدیریت آفات و بیماریها و علف‌های هرز با استفاده مدیریت تلفیقی و بهره‌گیری از ابزارهای سنتی و پیشرفته، توجه به تامین و تعادل نیازهای غذایی محصولات روغنی از مراحل اولیه تا زمان برداشت حسب شرایط محیطی، انجام اصلاحات مورد نیاز در شیوه‌ها و تاریخ‌های کشت محصولات، بهره‌گیری از ژنوتیپ‌های سازگار با شرایط محیطی، ارائه راهکارهای مدیریتی در تامین نیازهای آبی محصولات کشاورزی، استفاده از داده‌های هواشناسی منطقه‌ای در مدیریت مزارع، بهره‌گیری از دانش کارشناس متخصص حوزه کشاورزی (در رشته‌های گیاهپزشکی، خاکشناسی، آبیاری، ترویج، زراعت و اصلاح نباتات، مکانیزاسیون و تکنولوژی بذر)، شناخت و استفاده مطلوب از منابع و ظرفیت‌های محیطی و منطقه‌ای، چاره‌اندیشی در خصوص مدیریت عوامل شوری و خشکی مزارع و توجه به روش‌های زیستی سازگار با محیط در مدیریت مزرعه از مهمترین راهکارهای کاهش تاثیرات ناشی از تغییرات اقلیمی در تولید محصولات روغنی است.

علی زمان میرآبادی

مدیر تحقیقات و آموزش شرکت توسعه کشت دانه‌های روغنی